

TØNSBERG
KOMMUNE

– der barn ler

ENKELT

Å SE HVA SOM
SKJER I TBG

FRISKUS

AKTIVITETSKALENDER

tonsberg.friskus.com

- 🔍 Finn arrangementer
- 🔍 Finn aktiviteter
- 🔍 Bidra som frivillig

Evaluering av program for folkehelsearbeid 2017-2022,
delprosjekt C.

Skrevet av: Caroline Mydland, folkehelserådgiver og prosjektleder

Innhold

Sammendrag	3
Innledning	4
Bakgrunn	5
Bakgrunn for tiltaket	5
Medvirkning	5
Fritidsaktiviteter for barn og unge: Utfordringer knyttet til økonomi og deltakelse	6
Brobygging mellom befolkningsgrupper	7
Samhandling	8
Kommunale planer og føringer	8
Muligheter	9
Tiltakets målsetting	10
Delmål.....	10
Tiltakets målgruppe	10
Rammer, organisering og kontekst	11
Prosjektgruppe	11
Politisk forankring	11
Administrativ ledelse	11
Handlingsrom	12
Samarbeid med kommunale tjenester	12
Tiltakets forankring i teori og eksisterende kunnskap	14
Sosial kapital	14
Sosial ulikhet i deltakelse i fritidsaktiviteter	15
Evalueringsdesign	16
Uformell formativ evaluering	16
Lærende rapportering	16
Evaluerings spørsmål	16
Beskrivelse av tiltaket	17
Aktivitetskalender og frivillige oppdrag.....	18
Kulturkort.....	18
Fritidskonto.....	18
Markeds plass for aktiviteter	19
Aktiviteter og frivillighet- voksne og eldre.....	19
Implementering og tiltaksutrulling	19
Forankring.....	19
Kommunikasjonsplan	19

Lansering	20
Opplæring.....	20
Markedsføring	20
Samhandling mellom kommunale tjenester	20
Brukermedvirkning og samhandling.....	21
Sommerskoler 2021.....	21
Funn	21
Utfordringer.....	26
Konklusjon	28
Veien videre	29
Referanser	30

Sammendrag

Tønsberg kommune har som mål å styrke sin rolle som brobygger ovenfor frivilligheten, med fokus på å utnytte kommunens styrker og ressurser. En sentral del av dette arbeidet er å forbedre frivillighetens evne til å inkludere og senke terskelen for deltakelse blant barn og unge. Videre ønsker kommunen å styrke det tverrfaglige samarbeidet internt for å systematisk fremme barn og unges psykiske helse og livskvalitet.

I 2017 ble Tønsberg kommune en del av Helsedirektoratets program for folkehelsearbeid med to delprosjekter basert på Vestfold fylkeskommunes satsningsområder. Delprosjekt C «Sivilsamfunn, frivillighetspolitikk for sosial inkludering» setter søkelys på å styrke kommunens rolle som tilrettelegger for frivillighet og inkludering. Medvirkningsprosesser ble initiert for å innhente innspill fra frivillige organisasjoner og bygge et tettere samarbeid mellom kommunen og frivilligheten.

Dialogmøter og seminarer ble avholdt for å få innspill om hvordan kommunen kan forbedre sin rolle som tilrettelegger for å øke inkluderingen av barn og unge. Sentrale tilbakemeldinger var behovet for bedre kommunikasjon og økt kunnskap om kommunens og andre aktørers tilbud, samt økonomi som en barriere for deltakelse. Ungdata-undersøkelser viser en økning i selvrapportert psykisk uhelse blant barn og unge i Tønsberg og en sosial gradient i deltakelse i fritidsaktiviteter basert på sosioøkonomisk status.

I løpet av programperioden har vi utforsket og identifisert nye samarbeidsmuligheter, bearbeidet innovative ideer og utviklet kreative løsninger. Dette arbeidet har blitt gjennomført i samarbeid med ulike fagområder, sektorer, virksomheter samt barn og unge. Gjennom en tett samhandling har vi tilpasset og implementert den digitale plattformen Friskus i Tønsberg kommune. Resultatet har vært en økt inkludering av barn og unge, både i organiserte aktiviteter og på andre fritidsarenaer. Prosjektet har vært svært vellykket og har effektivt bidratt til å realisere de oppsatte målene. Selv om vi har støtt på utfordringer underveis, har vi også opparbeidet oss verdifulle erfaringer som vil være til nytte for fremtidige prosjekter.

En av de fremtredende utfordringene vi har stått overfor var behovet for informasjon og markedsføring av Friskus aktivitetskalender. Denne oppgaven viste seg å kreve mer innsats og ressurser enn tidligere forutsett. Vi anser også forankring som et innsatsområde som krever ekstra oppmerksomhet. Implementering av Friskus digitale aktivitetskalender krever solid forankring og nøkkelpersoner i sentrale posisjoner som er motiverte, tålmodige og interessert i å utforske nye løsninger. Veiledning, tett oppfølging, samt tilgjengelig og nok informasjon er essensielt. Friskus aktivitetskalender ble lansert i tidsrommet da koronaviruset kom til Norge. Dette rammet prosjektet i stor grad frem til høsten 2021, hvor en relansering fant sted. Utviklingen av fritidskonto-løsningen i Friskus har vært en viktig bidragsyter til at prosjektet har oppnådd målsetningene.

Prosjektet har oppnådd anerkjennelse og mediedekning. I januar 2023 besøkte Barne- og familieministeren Kjersti Toppe Tønsberg kommune for å få innsikt i vårt arbeid med inkludering av barn og unge i fritidsaktiviteter. Ministerens interesse og engasjement er en indikasjon på at prosjektet har fanget oppmerksomheten til sentrale beslutningstakere. I tillegg ble prosjektet nominert til Digitaliseringsprisen av Digitaliseringsdirektoratet samme år.

Det er en spennende fremtid foran oss der det fortsetter å være viktig at kommunen sammen med frivilligheten, innbyggere og sosiale entreprenører utforsker og utvikle løsninger. Dette vil være viktig for å kunne imøtekomme fremtidens folkehelseutfordringer og samfunnsflokke på en god måte.

Innledning

Frivillighetens mange tilbud er en forutsetning for demokrati og samhold. Aktiv deltagelse er viktig for livskvalitet, glede og relasjonsbygging. Tønsberg kommune har et bredt og aktivt tilbud innen frivillighet, og har en viktig tilretteleggerfunksjon for frivilligheten. Likevel er det en klar underrepresentasjon blant enkelte grupper. Spesielt gjelder familier/enkelt personer med lavere sosioøkonomisk status og innvandrere.

Folkehelsemeldingen 2014-2015 "Mestring og muligheter" understreker betydningen av å fremme forhold i omgivelsene som gir økt opplevelse av mening, mestring og tilhørighet. Frivillige organisasjoner og idrettslag gir mennesker en unik mulighet til å delta i sosiale fellesskap og oppleve en følelse av tilhørighet. Dette kan igjen bidra til å skape formål og mening i livet, og øke opplevelsen av mestring ved å gi mulighet for å utvikle ferdigheter og evner. Dermed spiller frivilligheten i Tønsberg en viktig rolle som bidragsyter i folkehelsearbeidet og er en viktig samarbeidspartner under utvikling og implementering av våre tiltak i program for folkehelsearbeid.

Folkehelseloven presiserer at kommunen skal legge til rette for et samarbeid med frivillig sektor. Frivillige organisasjoner har en unik og verdifull kunnskap om lokalsamfunnet. Ved å samarbeide tett med frivillig sektor har vi kunnet dra nytte av denne kunnskapen, og skape gode synergier i tiltaksutvikling i program for folkehelsearbeid i Tønsberg kommune.

Tønsberg kommune ønsker å sette søkelys på våre styrker og ressurser, og vi vil derfor jobbe for å styrke kommunens rolle som direkte link og brobygger inn i frivilligheten. Dette skal gjøres ved å styrke frivillighetens evne til å inkludere, samt senke terskelen for deltagelse ovenfor barn og unge. Vi har også som mål å styrke det tverrfaglige samarbeidet internt i kommunen. Dette vil gjøre oss i stand til å arbeide mer systematisk med å fremme barn og unges psykiske helse, livskvalitet og sikre like muligheter for deltagelse i fritidsaktiviteter.

Bakgrunn

Riksrevisjonens undersøkelse av offentlig folkehelsearbeid 2014-2015 konkluderte med at det var behov for mer helhetlig og systematisk tilnærming til folkehelsearbeidet, og at det var viktig å sikre bedre samordning og koordinering. Det ble videre lagt vekt på at kommunene trengte mer kunnskap og informasjon om effektive folkehelseiltak. Dette var noe av bakgrunnen for program for folkehelsearbeid initiert av Helsedirektoratet i 2017.

Tønsberg kommune ble innlemmet i Helsedirektoratets program for folkehelsearbeid i 2017 med tilhørende to delprosjekter. Prosjektene som ble gjennomført i programperioden i Tønsberg kommune er basert på Vestfold fylkeskommune sine tre temaområder (A, B og C) som er beskrevet i søknaden "Vestfold på laget". I Tønsberg kommune valgte vi å utforme tiltak under del A og del C. Prosjektansvaret for delprosjekt A og C ligger hos virksomhet kultur og idrett, under kommunalområde kultur- og samfunnsutvikling.

I denne evalueringsrapporten beskriver vi tiltak utformet under delprosjekt C «Sivilsamfunn, frivillighetspolitikk for sosial inkludering». Tilskuddsordningen la føringer for brede medvirkningsprosesser og samhandling.

Bakgrunn for tiltaket

Medvirkning

Medvirkningsprosesser ble igangsatt for å få innspill fra frivillige organisasjoner om hvordan kommunen kan forbedre og styrke sin rolle som tilrettelegger for frivillighet og inkludering. Medvirkning var et viktig steg for å bygge et tettere samarbeid mellom Tønsberg kommune og frivillige organisasjoner i forbindelse med folkehelseprogrammet. Det var et stort engasjement i frivilligheten til å få til bedre samarbeid og samhandling om inkluderende og aktiv lokal samfunnsutvikling.

Det ble avholdt flere dialogmøter og seminarer med hensikt å innhente innspill om hvordan vi som kommune kan styrke vår rolle som tilrettelegger for frivillige aktører, med mål om å øke inkluderingen av barn og unge.

Et tilbakevendende tema var behovet for bedre kommunikasjon og økt kjennskap til både kommunens og andre aktørers tilbud. I tillegg ble dette med økonomi som barriere hyppig diskutert, hvor det ble ytret ønske om støtteordninger, samt bedre oversikt over tilskuddsordninger og lignende. På disse møtene ble også informasjon, nøkkeltall og utfordringer omkring barn og unges deltakelse i fritidsaktivitet, barn i lavinntekt, og psykisk helse fremlagt av kommunale fagpersoner.

Dette bidro til samtaler og diskusjoner rundt utfordringer, virkemidler og muligheter som da dannet grunnlaget for tiltakene under delprosjekt C Tønsberg kommune.

Basert på innspill og dialog med frivilligheten, barn og unge og kommunen ble den digitale aktivitetsplattformen Friskus implementert med formål om å oppnå prosjektets målsetning. Friskus er en interaktiv og reklamefri plattform som samler alle kommunens aktiviteter og frivillige tilbud på en plass.

Fritidsaktiviteter for barn og unge: utfordringer knyttet til økonomi og deltakelse

I 2017 hadde Tønsberg kommune en befolkning på 41 521 innbyggere, hvorav 800 barn og unge under 18 år levde i husholdninger med vedvarende lav inntekt, definert som 60% eller mindre av medianinntekten. I tillegg opplevde flere familier økonomiske utfordringer. Forskning viser at personer med høyere sosioøkonomisk status har bedre helse og deltar i større grad i organiserte fritidsaktiviteter. Dette understreker betydningen av familiens økonomiske og sosiale ressurser for ungdommens livssituasjon (Anders Bakken, 2016). Ungdata-rapportene for Tønsberg og Re kommuner i 2017 og 2018 viser at flertallet av barn og unge har deltatt i eller vært innom ulike typer organiserte fritidsaktiviteter i oppveksten, men det er en økning i frafall fra idrettslagene i ungdomstiden (NOVA, 2017). Mange idretter krever betydelig utstyr og deltakelseskostnader, noe som kan utgjøre en økonomisk barriere.

Ungdata-resultater fra 2018 viser at 83% av barneskoleelever deltar i faste organiserte aktiviteter i Re kommune, mens tallet er 85% i Tønsberg (NOVA, 2018) (NOVA, 2018). På ungdomsskolen viser Ungdata-undersøkelser fra 2017 at 60% deltar i faste organiserte i Re kommune, mens 69% i Tønsberg kommune (NOVA, 2017) (NOVA, 2017). Imidlertid viser Ungdata Junior at det er lavere deltakelse i fritidsaktiviteter blant barn fra familier med lav økonomisk status. Økonomi og ressurser synes å få større betydning i ungdomsårene. Oppvekstrapporten fra NOVA/OsloMet viser at barn og unge fra økonomisk dårligst stilte familier er overrepresentert blant dem som slutter med idrettsaktiviteter tidlig i ungdomsårene (Barne, ungdoms og familiedirektoratet, 2017). Ungdata undersøkelsene viser også en økning av selvrapportert psykisk uhelse blant barn og unge.

Det finnes lite systematisk kunnskap om kostnadsnivået og kostnadsdrivere i norsk barneidrett og øvrige fritidsaktiviteter. I forbindelse med tiltaksutvikling i program for folkehelsearbeid i Tønsberg tilbake i 2018 var dialogen med idrettslag og foreldre en viktig kilde til informasjon om kostnader og kostnadsdrivere i idretten og ved øvrige fritidsaktiviteter. Det ble foretatt en kartlegging av kostnader og kostnadsdrivere i barne- og ungdomsidretten i 2020 på oppdrag fra kulturdepartementet. Her illustreres blant annet de ulike kostnadene som er medlemskontingent, lisens til særforbund, personlig utstyr og bekledning og kostnader til arrangementer/cuper ol. Medlemskontingent og treningsavgifter utgjør samlet om lag én tredjedel av kostnadene ved deltakelse for 9-åringene og én femtedel av kostnadene ved deltakelse for 15-åringene, men dette varierer også mellom og innad i idrettene. Samlet for alle idrettene er kostnadene per sesong ved deltakelse ca. 3 600 kroner for 9-åringene og ca. 9 600 kroner for 15-åringene (gjennomsnitt). Kostnadene varierer mellom de ulike idrettene, hvor særlig alpint og ishockey skiller seg ut (Hanstad, 2020).

Deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter viser en ulik fordeling basert på sosioøkonomisk status. Forskning dokumenterer en tydelig sosial gradient i både jenters og gutters deltakelse i ulike typer organiserte fritidsaktiviteter, som påvist gjennom Ungdata-undersøkelsen.

Studier indikerer at økonomisk knapphet i hjemmet begrenser barns muligheter til å delta i fritidsaktiviteter.

Dette mønsteret blir også bekreftet gjennom tilbakemeldinger fra idrettslag, tjenesteytere og virksomheter i kommunen. For å sikre like muligheter for deltakelse blant alle barn og unge, er det nødvendig med et felles engasjement fra kommunen, frivilligheten, sosiale entreprenører og privat næringsliv for å redusere barrierene som hindrer deltakelse.

Brobygging mellom befolkningsgrupper

I tillegg til å sette søkelys på økonomiske barrierer for deltakelse i fritidsaktiviteter, har vi prioritert å fremme positive synergieffekter og stimulere til helhetlige tjenester. Gjennom Friskus aktivitetsportal har vi en unik mulighet til å bygge broer og skape sosiale nettverk på tvers. Ved å knytte unge og eldre sammen kan vi skape en vinn-vinn-situasjon som gagnar begge grupper. Ungdommen får tilgang til verdifull kunnskap og erfaring, samtidig som de eldre opplever en følelse av inkludering og betydning. Denne økte sosiale kapitalen styrker samholdet og samhørigheten i samfunnet, noe som igjen kan ha positive ringvirkninger for helse, trivsel og livskvalitet for både unge og eldre. Samtidig kan det økonomiske potensialet som ligger i samspillet mellom generasjonene bidra til bærekraftig samfunnsutvikling.

I Tønsberg kommune forventes det en betydelig økning i antall og andel eldre blant befolkningen i årene fremover, og denne økningen anses av FHI som den største utfordringen for folkehelsen i norske kommuner i årene fremover. Eldre mennesker har en unik kombinasjon av livserfaring, kunnskap og tid som kan være svært verdifull for samfunnet. Dette kan ha positive effekter på folkehelsen og engasjementet i lokalmiljøet (Tønsberg kommune, mestring og helse, 2022).

Reformen "Leve hele livet" har hatt fokus på å løse utfordringene som vi står ovenfor på nye måter slik at eldre sikres tilrettelagte og meningsfulle aktiviteter hver dag. Vi vet at velferdsproduksjon står under press for å sikre fremtidens eldre gode tilbud og tjenester. En kartleggingsundersøkelse gjennomført av frivilligsentralen i Tønsberg i 2021 viser at innbyggere har et ønske om økt sosial kontakt og aktivitet. Det er viktig å bygge broer mellom unge og eldre for å utnytte den sosiale kapitalen og skape økonomiske fordeler samtidig som vi fremmer folkehelse og trivsel i samfunnet.

På samme måte er inkludering av innvandrere i frivillighet og fritidsaktiviteter viktig for deres trivsel og integrasjon i det nye samfunnet. Gjennom deltakelse i slike aktiviteter får innvandrere muligheten til å bli kjent med lokalbefolkningen, lære språket bedre og etablere et bredere sosialt nettverk. Dette bidrar til å skape forståelse, respekt og samhørighet mellom ulike kulturer og fremmer et mer inkluderende og mangfoldig samfunn.

I tillegg spiller digitale ferdigheter en stadig viktigere rolle når det gjelder inkludering i dagens samfunn. Digitale verktøy og teknologi åpner dører for nye muligheter og gir tilgang til informasjon, kommunikasjon og tjenester. For eldre mennesker kan digitale ferdigheter bidra til å overvinne barrierer knyttet til avstand og mobilitet, og gi dem muligheten til å delta i virtuelle fellesskap og aktiviteter. For innvandrere kan digitale ferdigheter bidra til å knytte

dem tettere til det norske samfunnet, forbedre deres tilgang til informasjon om sosiale felleskap, aktiviteter og jobbmuligheter.

Mange barn med nedsatt funksjonsevne opplever barrierer som hindrer dem i å delta fullt ut i ordinære aktiviteter og sosiale plattformer. Dette kan føre til at de føler seg utelatt, isolert og ekskludert fra jevnaldrende og samfunnet generelt.

Det er viktig å inkludere barn med nedsatt funksjonsevne i ordinære aktiviteter og sosiale plattformer. Dette bidrar til inkludering og fremmer likestilling og rettferdighet. Alle barn, uavhengig av funksjonsevne, har rett til å delta i og nyte godt av felles opplevelser, læring og sosialt samvær. Gjennom deltakelse i ordinære aktiviteter får barn med nedsatt funksjonsevne muligheten til å lære av jevnaldrende, utvikle sosiale ferdigheter, oppleve mestring og bygge vennskap. Dette bidrar til deres personlige vekst, selvtilit og sosiale integrasjon. Samtidig får også andre barn muligheten til å utvikle empati, forståelse og inkluderende holdninger (Redd Barna , 2021).

Samhandling

Den norske regjeringen understreker betydningen av samhandling i sin Meld. St. 7 (2016-2017) "Regjeringens digitaliseringsstrategi for offentlig sektor". Her legges det vekt på behovet for samarbeid og samordning på tvers av forvaltningsnivåer for å oppnå målene om bedre tjenester og mer effektiv ressursbruk. Videre fremheves betydningen av å bryte ned silotenkning og etablere gode samarbeidskulturer mellom ulike aktører i offentlig sektor (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2019).

Kommunale planer og føringer

Arbeidet med delprosjekt C faller inn under kommunens satsningsområder som inkluderer trygge oppvekstmiljø og helsefremmende stedsutvikling. I løpet av prosjektperioden ble Friskus aktivitetsplattform forankret og innlemmet i den digitale handlingsplanen i Tønsberg kommune, som har som mål å implementere velferdsteknologi for barn og unge med funksjonsnedsettelse.

Siden program for folkehelsearbeid ble initiert i Tønsberg i 2017, vil vi i dette avsnittet referere til den gjeldende kommuneplanen som var gjeldene ved prosjektets start. Kommuneplanen understreker viktigheten av å samarbeide for å skape nye teknologiske løsninger og flere måter å samhandle på i tråd med bærekraftsmål 17. Alt dette viser hvor viktig arbeidet med Friskus som en samhandlings- og inkluderingsplattform er. Det er avgjørende å tilrettelegge for sosiale møteplasser og frivillig aktivitet for å fremme felleskap og inkludering i samfunnet. Tønsberg kommune har bred folkehelseplanlegging som en av fire grunnleggende føringer i kommuneplanens samfunnsdel 2014-2026. I samfunnsdelen heter det at " god folkehelse skal legges til grunn og være en vesentlig faktor for hvilke valg kommunen gjør". Programarbeidet er i tråd med kommunens mål og strategier som fremkommer i kommuneplanens samfunnsdel 2014-2026:

Helse og omsorg:

H 8. Vi vil utvikle potensialet og styrke samarbeidet med frivillige organisasjoner

Oppvekst:

O 4. Vi vil legge til rette for at barn og unge får delta i planlegging og påvirke beslutninger

O 5. Vi vil sikre et godt helsetilbud til barn og unge, forankret i folkehelseperspektivet

O 6. Vi vil sikre et variert fritidstilbud hvor alle barn og unge – uavhengig av bakgrunn og kjønn – kan delta

Kultur, idrett og folkehelse:

F 2. Vi vil være en kommune som spiller en aktiv rolle ovenfor de frivillige. Kommunens strategi for bekjempelse av barnefattigdom og integrering er også sentrale for programarbeidet.

Tiltak i programmet og programarbeidet som sådan vil bli inkludert i ordinært budsjettarbeid, planprosesser og virksomhetsstyring, med mål om å skape varige endringer og vri tankegangen fra reparasjon til helsefremming og forebygging.

Muligheter

Kunnskapsgrunnet på folkehelsefeltet indikerer økende forskjeller i samfunnet som bidrar til at mennesker har ulik tilgang på bolig, utdanning, jobb, helsehjelp, fritidsaktiviteter og sosiale fellesskap. Dette kan resultere i økt uhelse i befolkningen og dermed står arbeidet med å redusere sosiale ulikheter sentralt i folkehelsearbeidet.

I program for folkehelsearbeid er vi gitt rammer og muligheter til å tilnærme oss folkehelseutfordringer på nye måter. Som beskrevet ovenfor har vi i Tønsberg utfordringer på områder knyttet til sosial ulikhet, økonomi som barriere i fritidsaktiviteter, familier i lavinntekt, psykisk uhelse og ensomhet. Likevel finnes det ressurser, kompetanse og kunnskap som både kan fremmes og utnyttes bedre til fordel for individ og fellesskapet. Det er dette vi ønsker å utforske, løfte og sette i system til fordel for alle involverte.

Forskning på frivillighet har gjentatte ganger vist at en av de største barrierene for deltakelse i frivillige organisasjoner er kunnskap og kjennskap til behovene. Mange blir ikke spurt om å bidra som frivillig og kjenner heller ikke til mangfoldet av frivillige organisasjoner der de bor (Frivillighet Norge, 2022). Dermed vil det være rimelig å anta at det finnes gode muligheter for økt deltakelse og engasjement i lokalbefolkningen gjennom synliggjøring og tilgjengeliggjøring av frivillig oppdrag og aktiviteter. Utover dette må vi jobbe for å sikre lik tilgang på fritidsaktiviteter, slik at flere barn og unge får muligheten til å oppleve mestring og tilhørighet. Gjennom dialog og samhandling på tvers skal vi skape og iverksette noe nytt som gir verdi til innbyggerne, frivillige organisasjoner og kommunale tjenester.

Ved å bidra til å bygge opp det sosiale nettverket rundt personer som opplever ensomhet og tap av sosial kontakt, kan frivillighet spille en avgjørende rolle i å forbedre livskvaliteten til disse menneskene. I 2017/2018 var det vanskelig å få en helhetlig oversikt over de ulike tilbudene som fantes i Tønsberg kommune. Dette gjaldt både for kommunen, innbyggere og frivillig sektor. Kommunikasjonskanalene som blir benyttet for aktiviteter og tilbud i kommunal regi er kommunens hjemmeside og facebook. Synliggjøring av aktiviteter og frivillige oppdrag skjer på mange ulike plattformer. Informasjonen var spredt på ulike steder og det var derfor et behov for en mer samordnet informasjonsflyt.

Tiltakets målsetting

I programperioden skulle vi søke etter nye samarbeidsmuligheter og ideer for å styrke sivilsamfunnets sosiale funksjon overfor barn og unge. Målet var å finne effektive tiltak som styrker frivillighetens evne til å inkludere enda flere. Gjennom god dialog og bruk av medvirkningsprosesser ønsket vi å utvikle og teste ut ulike tiltak. Vi har lagt vekt på å styrke inkluderingsarbeidet i frivilligheten gjennom innovative løsninger og nye samarbeidsformer. Prosjektet har imidlertid også lagt til rette for å fremme og synliggjøre frivillig engasjement og oppdrag.

Videre skal programarbeidet og tiltaksutviklingen bidra til å fremme en bevisst politikk i kommunen med hensikt å styrke sivilsamfunnet og frivillige organisasjoners betydning som inkluderende og sosialt støttende miljøer overfor barn og unge. Tiltakene skal baseres på dialog mellom aktuelle organisasjoner og kommunen, med hensikt både å gjennomføre spesifikke tiltak og bedre den systematiske samhandlingen lokalt. Tiltakene skal vektlegge medvirkning, senke terskelen for deltakelse og særlig henvende seg til nye målgrupper som er lite aktive i frivilligheten. Som en del av prosjektet er vi opptatt av organisasjonslæring, slik at vi blir bedre på å løse sektorovergrepene problemstillinger på en effektiv måte.

Delmål

- Videreføre kommunens frivillighetspolitikk og styrke samarbeidet mellom kommunen og frivilligheten.
- Styrke kommunens tilretteleggerfunksjon for å øke frivillighetens kapasitet til å inkludere alle.
- Styrke det tverrfaglige samarbeidet internt i kommunen for å bedre det systematiske arbeidet med å fremme barn og unges psykiske helse.
- Senke terskelen for barn og unges deltagelse og engasjement i frivilligheten.

På bakgrunn av medvirkningsprosesser under oppstart av del c er det utformet noen hovedpunkter som viser ønsker og behovet fra frivilligheten, barn og unge og kommunale fagpersoner og tjenester. Som en del av satsningen ble det enighet om å innlemme plattformen Friskus.com i arbeidet. Som en del av evalueringen blir det naturlig å se nærmere på om Friskus bidrar til å nå målsetningene i prosjektet.

Tiltakets målgruppe

Hovedmålgruppen er sårbare barn og unge som står utenfor eller i fare for å falle utenfor samfunnet og organisert aktivitet. I tillegg til å jobbe målrettet mot barn og unge har også eldre mennesker, barn med nedsatt funksjonsevne, innvandrere og flykninger vært målgrupper prosjektet har rettet seg mot. Vi mener at en bred tilnærming i

inkluderingsarbeidet er viktig for å skape et samfunn som verdsetter mangfold og som utnytter potensialet til ulike grupper i samfunnet.

Rammer, organisering og kontekst

Prosjektgruppe

Prosjektgruppen har de siste årene bestått av folkehelserådgiver (prosjektleder), ungdoms koordinator (prosjekt koordinator), Frivillig koordinator og lærings- og mestrings koordinator. Gruppen representerer ulike fagfelt og sitter i ulike virksomheter. Dette har bidratt til ulik fagkunnskap, nettverk og ressurser som har bidratt til god dynamikk, samt bidratt til bedre problemløsning og kreativitet.

Politisk forankring

Ved oppstart av program for folkehelsearbeid i Tønsberg kommune ble det holdt en orientering om delprosjektene som skulle igangsettes i Tønsberg. Deretter har utvalg for kultur, idrett og folkehelse fått informasjon om tiltaksutvikling i delprosjekt c underveis i programperioden. Utover dette har medlemmer av prosjektgruppa holdt orienteringer i utvalg for ungdomsrådet, mestring og helse, samt utvalg for oppvekst og opplæring og elderrådet. Ungdomsrådet har også blitt invitert inn til flere dialogmøter og konferanser i forbindelse med tiltaksutvikling.

Administrativ ledelse

Delprosjekt c har vært forankret hos kommunal ledelse, herunder kommunalområde kultur og samfunnsutvikling, Digitalisering, kommunikasjon og administrativ støtte, Mestring, helse og velferd, samt Oppvekst og opplæring. Dette har foregått gjennom direkte møter med ledelse innenfor de nevnte kommunalområdene, samt orienteringer i rådmannens ledergruppe.

Samarbeidspartnere

Sosiale entreprenører

For å utvikle tiltak som adresserer målene og retningslinjene i folkehelsearbeidet, samt ta hensyn til innspillene fra medvirkning og dialogmøter, har det blitt etablert et samarbeid mellom kommunen og sosiale entreprenører som Friskus. Dette samarbeidet gir grobunn for innovasjon og verdifull nyskaping.

Frivillige organisasjoner

En av forutsetningene for god tiltaksutvikling i prosjektet var god dialog og samhandling. Utover å involvere frivilligheten gjennom dialogmøter, fasiliterte seminarer og prosesser inngikk vi et tett samarbeid med Stiftelsen Kirkens Bymisjon i Tønsberg. Lokalkontoret i Tønsberg har bidratt inn i arbeidet med ressurser og tilskuddsmidler til Friskus fritidskonto.

De har hatt en aktiv rolle som aktivitetsguide og veiledet spesielt innvandrere og flykninger i Friskus aktivitetskalender og fritidskonto.

For at Friskus aktivitetsplattform skal kunne synliggjøre de tilbudene som finnes i Tønsberg må plattformen benyttes av frivillige organisasjoner og idrettslag. Dette krever informasjonsdeling og opplæring, samt frivillige organisasjoners oppslutning og involvering. Det ble også opprettet et samarbeid med Lions club som bidrar med penger til fritidskontoen i Tønsberg kommune.

Handlingsrom

Den totale rammen tildelt Tønsberg kommune for delprosjekt c var på 4,6 millioner kroner i perioden 2017 -2022. Tønsberg kommune prioriterte 40% av tilskuddsmidlene til delprosjekt c og 60% til delprosjekt a. Midlene ble fordelt på lønn til prosjektmedarbeidere, dialogmøter, seminarer, deltakeravgifter på innovasjonsseminarer, lisens friskus aktivitetskalender, markedsføring mm. I tillegg har kommunen stilt opp med ressurser fra flere virksomheter og tjenester deriblant UNG i Tønsberg, Mestring og forebyggende tjenester, Skolehelsetjenesten, Forebyggende barnevern, Læringscenteret. Utover dette har vi samarbeidet svært tett med Kirkens Bymisjon som har en aktivitetsguide som jobber inn mot tiltaket i del c.

Samarbeid med kommunale tjenester

Prosjektet har spesielt rettet oppmerksomheten mot økonomiske barrierer som begrenser deltakelsen til barn og unge i fritidsaktiviteter. Samtidig har vi vært opptatt av å ha en helhetlig tilnærming i utviklingen av tiltakene. Det har viktig i prosjektarbeidet å bygge broer og skape gode synergieffekter mellom kommunale tjenester og målgrupper, samt anerkjenne og redusere andre barrierer for deltakelse. Derfor besto prosjektgruppa også av frivilligkoordinator og lærings- og mestringskoordinator innenfor mestring og forebyggende tjenester. Dette har blant annet bidratt til implementering av Friskus innenfor mestring og helse. Utover dette var vi i dialog med tjenester som tjeneste for barn og unge med nedsatt funksjonsevne (TFF), NAV hjelpemiddelsentral med tanke på tilretteleggelse av informasjon og brukervennlighet for barn med nedsatt funksjonsevne. Kultur, etnisitet og språk kan også være en barriere for deltakelse og i den forbindelse ble et samarbeid med læringscenteret og Kirkens Bymisjon i Tønsberg opprettet. På denne måten har vi har jobbet mot voksne og eldre, samt andre sårbare grupper som står i fare for å bli ekskludert slik som innvandrere og barn med funksjonsnedsettelse.

Helsesykepleiere

Helsesykepleierne har tidligere hatt ansvar for å distribuere kulturkort, som da var konvolutter med gratisbilletter, til barn og unge i lavinntektsfamilier. Når kommunen gikk over til det digitale systemet Friskus, hvor billettene ble tilgjengelige elektronisk, var det naturlig at helsesykepleierne på barne- og ungdomsskolene ble involvert. De har spilt en viktig rolle i utviklingen av det som i dag er kommunens fritidskonto, som inkluderer både billetter og pengeoverføringer.

Siden 2020 har prosjektgruppen hatt jevnlig møter med helsesykepleierne. Vi har besøkt skolene og veiledet elever og foreldre i bruk av Friskus og kulturkort/fritidskonto. Prosjektgruppen har et tett samarbeid med andre kommunale tjenester når det gjelder bruk av Friskus og fritidskonto. Vi har et eget Teams-rom der alle 64 ansatte som har tilgang til Fritidskonto kan kommunisere med hverandre. I dette teamsrommet deler vi også dokumenter slik som retningslinjer for bruk av fritidskonto. På denne måten jobber vi helhetlig og kan tilby alle barn og unge i Tønsberg lik hjelp, uavhengig av hvor de bor i kommunen.

Læringscenteret

Læringscenteret er en viktig samarbeidspartner i inkluderingsarbeidet i Tønsberg på grunn av deres rolle i å hjelpe elever med å lære seg norsk språk og kultur. De spiller en sentral rolle i å samt fremme inkludering, integrering, samt gi innvandrere og flykninger muligheter til bedre tilpasning i lokalmiljøet der de bor. En vesentlig og stadig økende andel i gruppen barn med vedvarende lavinntekt (det vil si barn fra husholdninger med lavinntekt), er enten innvandrere eller barn av innvandrere (Helsedirektoratet, 2021). For å sikre at barn og unge med innvandrerbakgrunn får lik tilgang til fritidsaktiviteter har samarbeidet med læringscenteret kommunen vært viktig. I dag ser vi at innvandrere er overrepresentert i bruk av fritidskonto og i den forbindelse er Kirknes bymisjon er til stede ved læringscenteret en dag i uken for å veilede foreldre og barn i bruk av friskus og fritidskonto.

Forebyggende barnevern

Høsten 2022 ble det forebyggende barnevernet innlemmet i programarbeidet. Det ble foretatt opplæringer og gitt tilgang administrasjonspanelet i fritidskonto. Det forebyggende barnevernet er til stede på alle barne- og ungdomsskoler og anvender bevisst dette verktøyet i sin arbeidshverdag. Videre har ungdoms- og familieteamet også fått opplæring og bruker nå Friskus fritidskonto som en naturlig del av deres fritidskartlegging.

UNG i Tønsberg

Ung i Tønsberg har en rekke forebyggende tiltak og tjenester rettet mot barne- og ungdomsarbeid. Klubbledere ved de forskjellige ungdomskubbene i kommune har fått opplæring i Friskus og fritidskonto. Aktivitetene som tilbys gjennom virksomheten publiseres i Friskus aktivitetskalender, og ved behov kan ungdom dermed få tilgang til fritidskontoen. Ungdomsloser knyttet til Ung i Tønsberg gir individuell støtte og oppfølging til ungdommer som står overfor ulike utfordrende livssituasjoner, spesielt relatert til skolefravær og utenforskap. I denne sammenheng bruker de Friskus som et verktøy for å finne meningsfulle aktiviteter og bidra til deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter. Utekontakten, som driver med oppsøkende ungdomsarbeid under Ung i Tønsberg, legger til rette for inkludering i fritidsaktiviteter ved hjelp av Friskus fritidskonto.

NAV

Prosjektgruppen har hatt regelmessig dialog med NAV i tiltaksutviklingen og implementering av løsninger i Friskus. Dette var viktig ettersom NAV også tildeler støtte til fritidsaktiviteter. Samarbeidet med NAV var særs viktig for å avklare roller mellom kommunens fritidskonto og retningslinjer/lover som Nav forholder seg til hva gjelder økonomiske støtteordninger til

fritidsaktiviteter. NAV hjelpemiddelsentral ble også kontaktet i forbindelse med inkludering av barn med nedsatte funksjonsnedsettelse. Her fikk prosjektgruppen kunnskap og innsikt i ulike former for barrierer og ikke minst digitale hjelpemidler om hvordan bedre tilrettelegge en aktivitetsskalender for barn og unge med ulike funksjonsnedsettelse.

Oppfølgingstjenesten (OT)

For å forebygge utenforskap og psykisk uhelse må vi samarbeide med tjenestene som er i kontakt med de sårbare gruppene. Oppfølgingstjenesten (OT) er underlagt fylkeskommunen og har ansvar for å følge opp ungdom som ikke melder seg opp til vg1 eller som dropper ut av videregående opplæring. Det har vært avholdt møter og opplæring i Friskus og fritidskontoen. OT jobber også tett opp mot NAV og Drivhuset som er ungdomsavdelingen underlagt NAV.

Mestring og forebyggende tjenester

Gjennom en helhetlig tilnærming som inkluderer informasjonsspredning, møtevirksomhet og veiledning, har virksomhet for mestring og forebyggende tjenester sørget for god opplæring av frivilligkontaktene på aktivitetshus og seniorsentre. Dette har resultert i økt kompetanse, trygghet og motivasjon blant frivilligkontaktene, og har styrket deres evne til å bruke digital plattform for å koordinere frivillig innsats for voksne og eldre. Det er spesielt frivilligkoordinator og lærings- og mestringskoordinator som har lagt til rette for god samhandling med tjenester innenfor virksomhet mestring og helse.

Tiltakets forankring i teori og eksisterende kunnskap

Det er viktig å tilrettelegge for deltakelse i frivillighet og fritidsaktiviteter. Disse aktivitetene bidrar positivt til både fysisk og mental helse og dermed viktig i folkehelsearbeidet. Forskning tyder på at frivillig arbeid har betydning for eldre voksne og deres subjektive velvære. En studie utført av Pilkington, Windsor og Crisp (2012) peker på at frivillig arbeid spiller en viktig rolle i eldre menneskers liv, spesielt når det er støttet av et sterkt sosialt nettverk. Gjennom frivillig arbeid får eldre muligheten til å delta meningsfullt i samfunnet og oppleve sosial interaksjon og tilhørighet. Dette kan føre til økt følelse av formål, bedre selvfølelse og forbedret psykisk velvære (Pamela D Pilkington, 2012). Derfor er det viktig å fremme og støtte frivillig arbeid blant eldre for å bidra til bedre trivsel og livskvalitet. I tillegg kan frivillighetsarbeid og fritidsaktiviteter ha en positiv innvirkning på samfunnet som helhet. Det kan bidra til å skape et mer inkluderende samfunn og styrke sosiale bånd mellom ulike grupper.

Sosial kapital

Sosial kapital, i tråd med Robert Putnams teori, refererer til de ressursene en person eller en gruppe har tilgang til som et resultat av deres sosiale bånd og nettverk. Disse ressursene inkluderer informasjon, kunnskap, støtte, tillit og andre former for sosial hjelp (Putnam, 2000). Friskus aktivitetsskalender har potensial til å øke sosial kapital ved å tilby en plattform

der folk kan finne og delta i aktiviteter som bidrar til å bygge sosiale bånd og nettverk. Denne digitale kalenderen tilbyr et bredt spekter av aktiviteter som appellerer til ulike interesser og aldersgrupper, noe som tiltrekker et mangfold av mennesker og dermed bidrar til å utvide deltakernes sosiale nettverk. Flere forskere har påpekt at sosial kapital er avgjørende for et velfungerende samfunn. Det kreves sivilt engasjement og frivillig sosial deltakelse for å fremme et inkluderende, tillitspreget og fleksibelt samfunn som gir plass til alle slags mennesker. Sosial kapital understreker betydningen av fellesskap, nettverk, tillit og gjensidighet mellom mennesker (Putnam, 2000).

I denne konteksten kan Friskus aktivitetskalender spille en rolle i å forbedre sosial kapital. Ved å tilby informasjon om lokale ressurser og støtte for sosial deltakelse, slik som lokale foreninger, klubber og organisasjoner som arbeider for å fremme sosial inkludering og engasjement, gir aktivitetskalenderen en plattform for deltakerne til å engasjere seg i aktiviteter og møte nye mennesker. Dette bidrar til å bygge sosiale bånd og øke deltakernes sosiale kapital.

Sosial ulikhet i deltakelse i fritidsaktiviteter

Gjennom deltakelse i fritidsaktiviteter får barn og unge en unik mulighet til å bygge vennskap, utvikle sosiale ferdigheter og føle tilhørighet til fellesskapet. Dette har en positiv innvirkning på emosjonell helsen til barn og unge og kan bidra til glede og mestring.

Folkehelseinstituttet understreker betydningen av å fremme psykisk helse og forebygge psykiske lidelser utenfor helsetjenesten, og peker spesifikt på familien, barnehage, skole, lokalsamfunnet og fritidsarenaer som viktige arenaer for å oppnå dette (Folkehelseinstituttet, 2018).

Selv om det er et bredt spekter av tilbud om deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter for barn og unge i Norge, viser Ungdataundersøkelser at ikke alle har lik tilgang til disse mulighetene. Dette understreker behovet for å adressere og redusere de sosiale ulikhetene som eksisterer i tilgangen til fritidsaktiviteter.

I 2016 signerte regjeringen, Kommunenes Sentralforbund (KS) og flere frivillige organisasjoner Fritidserklæringen. Erklæringen slår fast at alle barn skal ha mulighet til jevnlig deltakelse i minst én organisert fritidsaktivitet sammen med andre. Den er basert på FNs barnekonvensjon artikkel 31, som anerkjenner barns rett til hvile, fritid, lek og deltakelse i kulturliv og kunstnerisk virksomhet. Erklæringen understreker betydningen av like muligheter og tilgang til kulturelle, kunstneriske, rekreasjons- og fritidsaktiviteter. For å oppfylle målene i Fritidserklæringen vektlegges informasjonsarbeid og tverrsektorielt samarbeid.

Samlet sett er det avgjørende å jobbe for å sikre at alle barn og unge har lik mulighet til å delta i organiserte fritidsaktiviteter. Dette krever innsats på flere fronter, inkludert informasjonsdeling, samarbeid på tvers av sektorer og tiltak for å redusere sosiale ulikheter. Ved å adressere disse utfordringene kan vi bidra til å skape et samfunn der alle barn og unge

får muligheten til å nyte fordelene med deltakelse i fritidsaktiviteter og deres positive innvirkning på deres psykiske helse og trivsel.

Fritidskonto i Friskus bidrar til å sikre lik tilgang til fritidsaktiviteter uavhengig av familiens økonomiske situasjon. Dette hjelper til med å redusere økonomiske forskjeller og bidrar til mer rettferdighet i samfunnet og bidrar til bedre psykisk helse hos barn og unge. Målet om å redusere sosiale ulikheter står sentralt i folkehelsearbeidet og dermed i program for folkehelsearbeid. Ungdata-undersøkelser indikerer at deltakelse i fritidsaktiviteter påvirkes av sosioøkonomisk status, og at økonomiske barrierer kan utgjøre en betydelig hindring for barn og unges deltakelse i slike aktiviteter, spesielt for de fra lavinntektsfamilier. Disse barrierene skaper ulikheter i muligheter og tilgang til helsefremmende arenaer. Derfor er det avgjørende å adressere økonomiske hindringer og tilby støtte til deltakelse i fritidsaktiviteter. Ved å sikre like muligheter, kan vi fremme bedre helse og trivsel blant barn og unge samtidig som vi bidrar til å bygge et inkluderende samfunn.

Evalueringsdesign

Uformell formativ evaluering

Det har blitt foretatt en fortløpende og uformell formativ evaluering i prosjektperioden. Ved innledende dialog og opplæring i bruk av Friskus var det åpent for spørsmål og tilbakemeldinger fra frivilligheten, ansatte i kommunen, barn og unge. Utover dette har det blitt foretatt både lærende rapporteringer, evalueringsmøter med kommunale tjenester, samt brukertesting ovenfor barn og unge. På denne måten har prosjektgruppa fortløpende innsikt i ønsker og behov, samt utfordringer og barrierer.

Lærende rapportering

I arbeidet med å utvikle kunnskap og arbeidsmetoder i prosjektet vil tilrettelegge for grupperefleksjoner og kollektiv læring gjennom lærende rapportering. Hensikten med å gjennomføre en lærende rapportering er både å lære av hva vi har fått til, og å oppdage og gjøre noe med det vi avdekker er viktig, som vi ikke har gjort så langt. I tillegg vil vi få fram momenter som er grunnlag for evalueringen, samt sikre overføring av kunnskap for videre utvikling av bærekraftige tjenester mot målgruppen også etter 2022.

For å nå målene i dette prosjektet blir det viktig å få til et godt samarbeid på tvers av kommunale virksomheter og tjenester og mellom kommunen og frivilligheten.

Evalueringsspørsmål

Hensikten med prosjektet er å finne effektive tiltak fra kommunens side som styrker frivillighetens evne til å inkludere enda flere i målgruppen for prosjektet. Vi har basert evalueringsspørsmålene på de opprinnelige delmålene i del C, samt basert på tiltaksutviklingen gjennom medvirkningsprosesser.

- Videreføre kommunens frivillighetspolitikk og styrke samarbeidet mellom kommunen og frivilligheten

- Styrke kommunens tilretteleggerfunksjon for å øke frivillighetens kapasitet til å inkludere alle
- Styrke det tverrfaglige samarbeidet internt i kommunen
- Senke terskelen for barn og unges deltagelse i fritidsaktiviteter og kulturaktiviteter

Det er også en intensjon om at utviklingsarbeidet skal bidra til nyskaping og være et utgangspunkt for nye arbeidsprosesser og tiltak som har verdi for virksomheten. I løpet av prosjektperioden er det ønskelig at Tønsberg kommune skal utvikle tiltak, arbeidsmåter, metoder og verktøy finansiert gjennom tilskuddsordningen ut ifra lokale utordringer og kompetanse. Vi skal være med å utvikle kompetanse og spre erfaringer på tvers av kommuner og fylker, blant annet gjennom KS læringsnettverk. Målsettingen er også å bidra til videreutvikling og implementere styringsdata og annen kunnskapsstøtte fra nasjonale myndigheter, blant annet Ungdata og folkehelseprofilene. Som en del av prosjektet er vi opptatt av organisasjonslæring, slik at vi blir bedre på å løse sektorovergripende problemstillinger på en effektiv måte. Målsettingen er at utviklingsarbeidet skal være med på å skape gode arbeidsprosesser, samt legge til rette for innovasjon, kompetanseutvikling og samskaping.

Beskrivelse av tiltaket

Basert på tilbakemeldinger fra dialogmøter og seminarer, identifiserte vi behovet for et verktøy som kunne styrke samarbeidet på tvers av fagfelt og sektorer med mål om å fremme deltakelse i sosiale fellesskap og redusere økonomiske barrierer for deltakelse i fritidsaktiviteter. Vi strukturerte innspillene i seks kategorier som danner grunnlaget for implementeringen av tiltakene. Disse kategoriene var:

- Kommunikasjon: Bedre hjemmeside og mer tilgjengelig informasjon
- Møteplasser: Kontaktpunkter, dialogmøter, nettverksbygging og kunnskap om hverandres tilbud
- Samordning av tilbud: Alt på ett sted, oversikt, tilrettelegge samarbeid og innovasjon
- Kompetanseheving: Statistikk og fakta og barn og unge
- Tilskuddsordninger: Mer brukervennlig oversikt over tilskuddsordninger, tilrettelegge for samarbeid om tiltak/prosjekter
- Støtteordninger kontingenter: Støtteordninger- kontingent

Etter å ha mottatt og bearbeidet innspillene var vi på jakt etter gode tilnærminger i tiltaksutviklingen. Under denne prosessen ble vi introdusert for Friskus, en sosial entreprenør, gjennom deltakelse på et seminar arrangert av Bufdir. Dette ga oss innsikt i potensialet til en digital plattform for å imøtekomme forventningene og innspillene vi hadde mottatt. Som et resultat av dette, startet vi en diskusjon om hvorvidt en digital plattform kunne være egnet til å imøtekomme disse behovene.

For at Tønsberg kommune skal kunne bli en god tilrettelegger og brobygger ut mot frivilligheten trengte vi et verktøy som forenkler og effektiviserer samhandling. Dette krever at tjenestene internt kjenner bedre til hverandre og hverandres tilbud. For å starte dette arbeidet ble det inngått et samarbeid med Friskus sosiale entreprenører i 2018.

Aktivitetskalender og frivillige oppdrag

Friskus aktivitetskalender skal bidra til å synliggjøre og speile mangfoldet både av frivillige organisasjoner og interesser i lokalmiljøet. Friskus er gratis å bruke både for innbyggere, frivillige organisasjoner og kommunale tjenester. Friskus er en interaktiv plattform og fungerer som et verktøy for profilering, informasjonsdeling og koordinering av aktiviteter og oppdrag. Denne koordineringsfunksjonen er tilgjengelig for både frivillige organisasjoner og kommunens tjenester. For innbyggere gir Friskus en oversikt over det som skjer i nærmiljøet, samt bidrar til synliggjøring av sosiale fellesskap og aktiviteter av interesse. Utover dette kan ervervet kompetanse gjennom frivillige oppdrag bli synliggjort gjennom sertifikater og nedlastning av CV. Filterfunksjon kan skreddersy søk etter ønske. Eksempler for avgrensning er aktivitetstype (aktiviteter eller frivillige oppdrag), alder, interesser og avstand.

Kulturkort

Tønsberg kommune har operert med kulturkort siden 2015. Kortet ble utdelt til barn og unge i lavinntekt gjennom helsesykepleiere. Kortet var fysisk kort med x-antall billetter til f.eks kino, museum, teater mm.. Enkelte billetter var innkjøpt av kommunen, mens andre var sponset av frivillige organisasjoner, stiftelser og private aktører. Kortet krevde ressurser hvert år i form av utforming, trykking, innhenting av fysiske billetter, fordele og levere ut til alle skolene i Tønsberg. Det fantes ingen/lite statistikk eller oversikt over hvor mange som fikk kortet eller hvilke billetter som ble brukt. Ettersom dette var et fysisk kort var tilbakemeldingen fra enkelte foresatte og barn at dette var noen ganger ubehagelig og stigmatiserende. I forbindelse med tiltaksutviklingen i program for folkehelsearbeid ble kulturkortet digitalisert for i imøtekomme de utfordringene når det gjelder statistikk og stigmatisering. I første omgang ble kortet gjort digitalt med samme oppbygning og innhold.

Fritidskonto

Fritidskonto er en tilleggsmodul i Friskus som på en trygg og ikke stigmatiserende måte dekker utgifter til medlemskontingenter for barn og unge, samt gir tilgang til gratisbilletter til ulike aktiviteter. Fritidskonto er resultat av en videreutvikling av fritidskortløsning. Fritidskonto gir tilgang både til pengeutdeling og tilgang til markedsplassen for gratisbilletter. Dette samlet alt på et sted og gjør det enklere for barn og unge å forholde seg til. I tillegg har administratorer, ansatte som tildeler penger og billetter en egen portal for innlogging og distribuerings. Dette gjør arbeidet deres enklere.

I utviklingen av fritidskonto var det viktig for kommunen å kunne uthent tall og statistikk. Ved å se hvor mange som får støtte, samt hvor mye midler som blir distribuert og fordelingen av disse gir oss en bedre innsikt i omfanget av økonomiske barrierer i fritidsaktivitet og oppdaget eventuelt geografiske ulikheter. Slik informasjon er viktig i folkehelsearbeidet i arbeidet med å utjevne sosiale ulikheter og inn i oversiktarbeidet folkehelse.

Markeds plass for aktiviteter

Markeds plassen for aktiviteter er en innovativ løsning som tilbyr gratisbilletter til ulike aktiviteter, som kino, trampolinepark, gårdsbesøk og museum, hvor målgruppen er sårbare barn og unge som av økonomiske eller sosiale årsaker er ekskludert fra fellesskapet. Denne nye løsningen har mange fordeler. Markeds plassen er mer fleksibel og dynamisk, samtidig som den gir oss tilgang til verdifull statistikk. Tidligere, med det analoge kulturkortet, risikerte vi å kjøpe inn billetter som ikke ble benyttet. Med markeds plassen kan brukerne selv velge hvilke billetter de ønsker, noe som reduserer antallet ubrukte billetter. Kommunen har også muligheten til å inndra ubrukte billetter og legge dem tilbake i billettbasen. Denne løsningen gir oss fleksibilitet til å legge til flere billetter eller tilbud etter behov. Videre kan kommunen sende informasjon til fritidskonto-innehavere om gratisaktiviteter og arrangementer i Tønsberg. Barn som har fått tilgang til markeds plassen kan logge seg inn å se alle tilbud og tilgjengelige billetter. Per i dag (juni 2023) finnes det 12 ulike tilbud. Enkelte har ubegrenset antall adganger, mens noen har begrensede. Dette er for å sikre rettferdig fordeling av de aller mest populære tilbudene.

Aktiviteter og frivillighet- voksne og eldre

Gjennom Friskus aktivitetskalender får eldre mennesker, helsepersonell, familie og pårørende oversikt over aktiviteter og frivillige oppdrag. Det ble satt inn ressurser og tid til opplæring av nøkkelpersonell innenfor mestring og forebyggende tjenester. Frivilligkontakter ble superbrukere fikk dermed en viktig rolle i arbeidet med å fremme frivillighet inn i eldreomsorgen. Friskus inneholder en rekke verktøy som kan gjøre det enklere å organisere aktiviteter og frivillige oppdrag. I dette arbeidet har frivilligkoordinator og lærings- og mestringskoordinator gjort en stor innsats.

Skattekammeret, utlån av utstyr (Stiftelsen Kirkens Bymisjon)

Program for folkehelsearbeid delprosjekt c har støtte opp under opprettelsen av Skattekammeret i Tønsberg kommune. Her kan alle låne gratis utstyr til både friluftsliv, sport og finklær.

Implementering og tiltaksutrulling

Forankring

Høsten 2019 ble forankring av prosjektet gjennomført. Det ble holdt orienteringer i politiske utvalg og forankret på virksomhetsmøter i kultur og idrett, UNG i Tønsberg, Mestring og forebyggende tjenester og ledermøte innenfor kommunalområde kultur og samfunnsutvikling.

Kommunikasjonsplan

Høsten 2019 samarbeidet vi med kommunikasjonsavdelingen hvor vi i felleskap utviklet en kommunikasjonsplan.

Ønsket etterlatt inntrykk av Friskus aktivitetskalender

- For kommunen og evt. andre som skal legge ut aktiviteter: «Hvis jeg har et arrangement, aktivitet eller frivillig oppdrag, bruker jeg Friskus for å dele aktiviteter og effektivisere arbeidet mitt».
- For innbyggerne: «Hvis jeg vil finne en aktivitet i Tønsberg kommune, går jeg inn på Friskus og leter. Her kan jeg finne alle kommunens aktiviteter og frivillige tilbud og det er enkelt å melde seg på».

Kommunikasjonsmål

- Gjøre tilbudet kjent for både ansatte og innbyggere i kommunen.
- At ansatte i kommunen bruker Friskus når de skal lage arrangementer eller tilbud. Vi vil bygge intern kjennskap i kommunen slik at vi får opp aktiviteten og bygget innhold på Friskus.
- At frivillige organisasjoner, lag og foreninger kjenner til og aktiv tar i bruk Friskus.
- At innbyggere bruker Friskus når de er på jakt etter en aktivitet eller frivillige tilbud.
- Friskus skal være en rød løper mellom offentlig sektor og fritid.

Lansering

Friskus ble lansert februar 2020 og sammenfalt med da koronaviruset ankom Norge. De sosiale arrangementene og samlingene som skulle avholdes i forbindelse med lansering ble endret/utsatt. Etersom det ble restriksjoner på sosiale arrangementer og møteplasser ble Friskus benyttes som digitalt samlingssted for frivillighet, kalt «Tønsberg hjelper». Her var kommunen administrator i samarbeid med frivillige organisasjoner. På grunn av koronaviruset ble det planlagt en relansering høsten 2021.

Opplæring

Opplæringer av kommunalt ansatte, frivillige og idrettslag ble startet noen uker før lansering slik at flere skulle være rustet til å ta verktøyet i bruk. For innbyggere åpnet vi for «drop in» støtte 2 ganger i uken. Utover dette var vi tilgjengelige på telefon og epost.

Markedsføring

Friskus aktivitetskalender ble markedsført gjennom Tønsberg kommunes egne kanaler (se kommunikasjonsplan). Utover dette ble en film laget og store plakater trykket opp som ble fremvist på bymøblene i Tønsberg by, På Revetal kjøpesenter ble filmen vist på flere digitale skjermer.

Samhandling mellom kommunale tjenester

Det ble gjennomført flere møter på tvers i kommunen noe som har resultert i over 65 ansatte fra virksomhetene Kultur og idrett, UNG i Tønsberg, forebyggende barnevern,

Skolehelsetjenesten har blitt administratorer og tildeler tilganger til fritidskontoen til barn og unge. Utover dette har vi hatt opplæringer til de fleste virksomheter i Tønsberg kommune.

Brukermedvirkning og samhandling

Utover dialogmøter og felles seminarer med frivillige organisasjoner og barn og unge har ungdom vært direkte koplet til forbedring og videreutvikling av Friskus aktivitetsplattform for Tønsberg. Friskus sosiale entreprenører og Tønsberg kommune inviterte ungdom til en økt med testing av ny modul. Her fikk vi unik mulighet til å gjøre forbedringer og imøtekomme deres innspill, både på brukervennlighet og innhold. Dette arbeidet gjaldt i hovedsak digital modul for økonomisk støtteordninger og markeds plass for gratisbilletter. Løsningen ungdommen skulle teste var en nyutviklet løsning som var utviklet gjennom et tett samarbeid mellom Friskus sosiale entreprenører og Tønsberg kommune. Dette resulterte at vi gikk fra fritidskort og kulturkortløsning til fritidskonto som har billettutdeling og pengeutdeling i samme løsning. Dette innbar en mer fleksibel, oversiktlig og samlet løsning.

Sommerskoler 2021

Friskus aktivitetskalender ble benyttet for synliggjøring og påmelding til sommerskoler i Tønsberg kommune. Dette var et verktøy for frivillige organisasjoner som arrangerte sommerskolene, samt gav innbyggere en oversikt over ulike tilbud. Her kunne man melde seg på, samt tilegne seg informasjon og kontakte arrangør direkte.

Funn

Ett av evalueringsspørsmålene er om prosjektet har bidratt til å videreføre kommunens frivillighetspolitikk og styrket samarbeidet mellom kommunen og frivilligheten. Da Tønsberg kommune ble innlemmet i program for folkehelsearbeid forelå det ikke en egen plan for frivillighet. Som et resultat av det interkommunale frivillighetsprosjektet i Vestfold og Telemark i folkehelseprogrammet fikk Tønsberg sin første frivillighetsplan i 2022. Likevel hadde Tønsberg kommune tilbake i 2017 en overordnet visjon om kommunen som en aktiv tilrettelegger for frivilligheten og en kommune som skulle bidra til et sterkt og aktivt frivillighet. Gjennom dialogmøter og møtepunkter mellom kommune og frivillighet ble det oppdaget et potensial. En mulighet var å benytte en digital plattform for aktivitet og frivillighet i arbeidet med å stimulere til samhandling og felles løsninger. Ved å mobilisere ressurser og kunnskap på tvers og samles rundt en digital plattform for inkludering og deltakelse viste seg å være en trygg og effektiv ordning som sikret barn og unge deltakelse i fritidsaktiviteter og kulturopplevelser. Prosjektet har utnyttet både kommunens og frivillighetens handlingsrom og virkemidler til en felles løsning som bygger broer.

Ved hjelp av sosial entreprenør og digital innovasjon oppdaget vi at vi kunne redusere økonomiske barrierer på en effektiv og ikke stigmatiserende måte. Kunnskapen om viktigheten av barns deltakelse i fritidsaktiviteter var kjent, samt utfordringen rundt økonomiske barrierer. Informasjonsmøter, seminarer, opplæring og oppkopling til kommunens aktivitetsportal Friskus har bidratt til flere møtepunkter og mer dialog rundt

utfordringer og muligheter når det gjelder barrierer for deltakelse. Frivillige organisasjoner har kommet med tilbakemeldinger både på den digitale løsningen i Friskus, samt forslag og innspill til løsninger rundt økonomiske barrierer for deltakelse. Dette har gjort at løsningen har gjennomgått flere utviklingstrinn og utvikling av tilleggsmoduler slik som fritidskonto.

Utover dette har prosjektet bidratt til mer innsikt og kunnskap om kostnadsdrivere i fritidsaktiviteter hos rådgivere og koordinatorene i kommunen. Det planlegges et seminar høsten 2023 som rigges på samme måte som oppstartsseminaret i 2018. Her vil vi invitere administrative ledere og politikere i kommunen (kommunedirektør, kommunalsjef for kultur og samfunnsutvikling, NAV, skolehelsetjenesten, barnevern), sosiale entreprenør og frivilligheten. Her vil vi drøfte dagens løsning og hvordan vi kan innovere videre for enda bedre tjenester og vilkår for organisasjoner og sårbare barn og unge som står i fare for å stå utenfor. Samarbeidet mellom kommunen og Stiftelsen Kirkens bymisjon har vært svært nyttig og vellykket. Organisasjonen har bidratt med tilskuddsmidler og ansatt aktivitetsguider som bruker Friskus til å veilede sårbare familier. Dette samarbeidet har vist seg å være verdifullt og har vært til stor nytte. Ved å ha et aktivt samarbeid har vi fått mer forståelse og kunnskap om de sårbare familiene og hva som kreves for å sikre inkludering og integrering. Dette gjør også at den digitale løsningen blir mer tilpasset målgruppen og mer brukervennlig.

Tilbakemeldingene fra innledende dialogmøter var utfordringer knyttet til ubetalte regninger og rutiner rundt når økonomi var en barriere. Gjennom flere år har organisasjonene forsøkt å dekke dette selv etter beste evne. Det var dermed ønskelig med bedre systematikk og håndtering av denne utfordringen for å kunne sikre like rettigheter for barn og unge, og at kommunen tok denne rollen som tilrettelegger for en slik ordning. Sentralt i målsetningene for del c i folkehelseprogrammet lå arbeidet med å styrke kommunens tilretteleggerfunksjon for å øke frivillighetens kapasitet til å inkludere alle. Tønsberg kommunes aktivitetsportal Friskus tilbyr frivillige organisasjoner en kostnadsfri plattform for informasjonsdeling, koordinering og økonomiske støtteordninger for deres medlemmer

Tiltakene i del c skulle i tillegg styrke det tverrfaglige samarbeidet internt i kommunen. Tønsberg kommune er en relativt stor kommune som består av flere virksomheter og tjenester. Selv om hver virksomhet og tjeneste har spesifikke ansvarsområder legger kommunale plandokumenter vekt på tverrfaglig samarbeid og viktigheten av å bryte ned siloer internt i kommunen. Tilbakemeldingene fra dialogmøter tyder på at vi fremdeles ofte jobber isolert fra hverandre, med begrenset informasjonsdeling, koordinering og samhandling. Prosjektet har bidratt til at skolehelsetjenesten, forebyggende barnevern, læringssenteret, utekontakter, loser benytter samme digitale verktøy for inkludering av barn og unge inn i aktiviteter. Folkehelserådgiver og ungdomsordinator avholder regelmessige møter med de ulike virksomhetene og tjenestene, samt bidrar til utveksling av både utfordringer, gode ideer og muligheter med hverandre. Vi har opprettet kanaler for informasjonsdeling som benyttes aktivt. Her deles relevante tilskuddsordninger for barn og unge når det gjelder støtte til fritidsaktiviteter, gratistilbud i kommunen og sommeraktiviteter. Utover dette benyttes teams til å drøfte problemstillinger og utfordringer.

Vilkår for frivilligheten i inkluderingsarbeidet

Hovedmålet med prosjektet var å skape bedre vilkår for frivilligheten til å inkludere flere barn og unge i arbeidet for å fremme psykisk helse og tilhørighet. Ved oppstart av program for folkehelsearbeid i Tønsberg kommune var det et ønske fra frivilligheten om bedre støtteordninger for medlemskontingenter for familier i lavinntekt, samt dialog med kommunen om løsninger og samarbeid. I prosjektperioden ble ulike løsninger for økonomiske støtteordninger utviklet og implementert. Gjennom samhandling har fritidskontoen blitt utviklet, opprettet og gjort tilgjengelig for frivillige organisasjoner i Tønsberg kommune. Denne løsningen har bidratt til at frivilligheten har fått bedre vilkår til å inkludere barn og unge i lavinntekt enn tidligere. Gjennom prosjektet har vi kommet tettere på fritidstilbudet i Tønsberg kommune. I dag er det 210 arrangører registrert i Friskus Tønsberg hvorav ca. 170 av er frivillige organisasjoner. De resterende er aktivitetshus/seniorsentere, barne- og ungdomsskoler, frivilligsentral og frisklivssentral. Friskus aktivitetskalender og fritidskassen er et viktig bidrag inn i arbeidet med å tilrettelegge og gi frivilligheten bedre vilkår til å jobbe med inkludering og opprettholde lavterskel aktiviteter.

Styrket samarbeid mellom frivilligheten og kommunen

I prosjektperioden har interne ressurser blitt brukt til medvirkningsrunder i forkant av tiltaksutvikling, deretter til utvikling og tilpasning av teknologisk løsning, opplæring og informasjon. Dette har bidratt til mer dialog og kontakt med frivilligheten. Utover dette opplever både folkehelserådgiver og ungdomskoordinator at dette har bidratt til tettere og bedre samarbeid med frivilligheten, spesielt Kirkens Bymisjon som i likhet med kommunen har hatt administrativ tilgang og tildelingsmulighet til fritidskassen og markedsplassen.

Prosjektet har hatt en betydelig innvirkning på å styrke samarbeidet og samhandlingen mellom Tønsberg kommune og frivillige organisasjoner. Gjennom en rekke dialogmøter, felles seminarer og møteaktiviteter ble ulike interessenter, inkludert frivillige lag og organisasjoner, privat næringsliv, kommunens administrative ledelse, politikere, barn og unge, involvert i utviklingen av tiltak og opprettelsen av en ny aktivitetskalender og fritidskonto.

Ved å ha et bredt team internt i kommunen har prosjektet kunnet dra nytte av den samlede kunnskapen og ekspertisen til forskjellige fagområder og sektorer. Samtidig har samarbeidet med Stiftelsen Kirkens Bymisjon og andre organisasjoner gitt tilgang til deres viktige ressurser, kunnskap og virkemidler, som har vært avgjørende for prosjektets suksess. Denne kombinasjonen av interne og eksterne samarbeidspartnere har ført til en effektiv bruk av tilgjengelig ressurser, noe som har styrket prosjektets evne til å nå sine mål og levere resultater som varer over tid. Dette gjenspeilet seg da Barne- og familieministeren Kjersti Toppe kom på besøk for å lære mer om prosjektet. Her var både skolehelsetjenesten, barnevernet, Flint fotballklubb og Stiftelsen Kirkens Bymisjon til stede. I tillegg møtte to alenemødre opp for å fortelle hva Friskus aktivitetskalender og fritidskonto har betydd for dem. Dialogen bar preg av alvorlighet og lettelse for at en slik løsning nå er på plass Ettersom flere virksomheter og tjenester var representert ble også det tverrfaglige samspillet synligjort

og avdekket. Prosjektet har bidratt til styrket samarbeid mellom frivilligheten og kommunen når det gjelder økonomiske barrierer for deltakelse.

Samarbeid internt i kommunen

I løpet av prosjektperioden markant økning i møteaktivitet og dialog på tvers av ulike virksomheter og tjenesteområder i prosjektperioden.

Opplæring i bruk av fritidskonto og markedsplassen har blitt gitt til over 65 ansatte i kommunen, som inkluderer nøkkelpersoner fra forebyggende barnevern, læringscenteret, UNG i Tønsberg, samt Kultur- og idrettssektoren. Alle helsesykepleiere på skolene har tatt i bruk Fritidskontoen og har gjennomgått tilsvarende opplæring. I tillegg har flere erfaringsamlinger blitt gjennomført, hvor tilbakemeldinger og innspill til løsningen har blitt diskutert. Et eget teamsrom har også blitt etablert, hvor alle de 65 ansatte samles for å drøfte ulike problemstillinger.

Tilbakemeldingene fra de ansatte viser at Friskus er et nyttig verktøy som bidrar til at flere barn får muligheten til å delta i fritidsaktiviteter. Medvirkning gjennom hele prosessen, evalueringsmøter og aktiv bruk av teamsrommet har fremmet bedre samhandling og dialog mellom tjenesteområder i kommunen når det gjelder inkludering av barn i fritidsaktiviteter. Videre er de ansatte fornøyde med markedsplassen, da den muliggjør tilbud av morsomme og kostnadsfrie aktiviteter til sårbare familier. Friskus aktivitetskalender og Fritidskonto har effektivisert og forenklet prosessen med å finne og støtte fritidsaktiviteter for barn og unge i kommunen. Tidligere brukte ansatte betydelig tid på å søke etter aktiviteter og lete etter økonomiske støtteordninger, noe som skapte ulikheter i tjenestetilbudet til barn og unge. Ved å benytte Friskus aktivitetskalender og Fritidskonto har det blitt mer oversiktlig og lettere å veilede barn og unge inn i fritidsaktiviteter i kommunen. Denne tilnærmingen har ikke bare fremmet samarbeid og dialog på tvers av kommunens avdelinger, men også sikret en mer rettferdig fordeling av støtteordninger, samtidig som det har bidratt til en likeverdig tilgang til informasjon om tilgjengelige aktiviteter. Resultatet er en mer effektiv og koordinert innsats for å engasjere alle barn og unge i fritidsaktiviteter.

Helsesykepleierne ble involvert tidlig i utarbeidelsen av den nye løsningen for økonomisk støtte til fritidsaktiviteter. I løpet av prosjektperioden har de gitt konstruktive tilbakemeldinger som har blitt tatt med videre i løsningsutviklingen. Dette har resultert i en forbedret teknisk løsning, som har økt brukertilfredsheten.

Samtlige seniorsentre og aktivitetshus har blitt koblet til Friskus-plattformen. Frivilligkontakter og ansatte innenfor mestring og forebyggende tjenester har blitt utpekt som superbrukere av Friskus. Det foreligger en mengde aktiviteter for seniorer i Friskus aktivitetskalender og har lyktes med integrasjon på flere aktivitetshus og seniorsentre. Likevel ser vi at dette kan styrkes og øke ansattes kompetanse til å benyttes seg av Friskus. Erfaring tilsier at det tar tid å implementere nye digitale verktøy ettersom en arbeidspraksis skal endres.

I løpet av årene har prosjektgruppen gjennomgått endringer, og de siste tre årene har den bestått av en folkehelserådgiver, ungdoms koordinator, frivillig koordinator og lærings- og meststrings koordinator. Denne sammensetningen har skapt en positiv dynamikk og trivsel i gruppen, noe som har resultert i et svært godt samarbeid. Et viktig element i dette samarbeidet er at prosjektmedlemmene kommer fra ulike virksomheter og har et variert nettverk, både internt i kommunen og ut i organisasjonslivet. Denne mangfoldige bakgrunnen og nettverkstilgangen til medlemmene i gruppen gir prosjektet flere fordeler og synergier. Det utvider kompetansen i gruppen, og gjør at gruppen kan dra nytte av ulike fagområder og perspektiver. Videre gir det mangfoldige nettverket muligheter for samarbeid, partnerskap og ressursdeling med andre interessenter og aktører som kan styrke prosjektet. I tillegg gir det varierte medlemskapet prosjektet en bredere legitimitet og større påvirkningskraft, noe som kan bidra til økt støtte og involvering av interessenter på ulike nivåer. Alt i alt gir sammensetningen av prosjektgruppen med medlemmer fra ulike virksomheter og nettverk en økt kapasitet for samarbeid, innovasjon og ressursutnyttelse, som i sin tur styrker prosjektets muligheter for suksess og måloppnåelse. Prosjektmedlemmenes ressurser og kvaliteter har blitt utnyttet på en god måte og har utfyllt hverandre på en god måte.

Det var viktig at kommunikasjonsavdelingen ble koplet på prosjektet. I tidlig fase ble det avholdt informasjonsmøte med ledelsen. Det var først i 2019 tettere samarbeid med kommunikasjonsrådgiver ble opprettet, noe som viser seg å være positivt, men med noen læringspunkter. Ettersom aktivitetskalender skulle tas i bruk av både innbyggere, frivillige organisasjoner og kommunalt ansatte var effektiv formidling av informasjon og markedsføring viktig for å gjøre aktivitetskalenderen kjent. Det ble derfor laget en kommunikasjonsplan i samarbeid med kommunikasjonsrådgiver. Dette bidro til flere viktige kommunikasjonstiltak ble gjennomført. Deriblant film og plakater som ble synlig i bybilde og på Revetal. Dette bidro til å øke bruken og kjennskapen til aktivitetskalenderen blant innbyggerne, og dermed oppmuntret dem til å delta i organiserte aktiviteter og utforske fritidsmulighetene i nærmiljøet. Læringspunktene i samarbeidet er at det hadde vært svært nyttig med mer hjelp til utarbeidelse av materiell, grafikk, filmer og informasjonsmateriell. Det kan også tyde på at et større eierskap til Friskus plattformen ville gitt utslag i mer synlighet på kommunens kommunikasjonsflater og bidratt til enda bredere og målrettet kommunikasjon. Dette hadde dermed muligens økt sjansene for at Friskus aktivitetskalender hadde nådd ut til et større publikum.

Ved å utnytte ulike kanaler som sosiale medier, nettsider, nyhetsbrev og lokale medier, kan kommunikasjonsavdelingen spre informasjon om aktivitetskalenderen på en engasjerende og inkluderende måte. Dette vil oppmuntre innbyggerne til å ta i bruk kalenderen og oppleve de positive effektene av å delta i ulike fritidsaktiviteter.

Inkludering av voksne og eldre

Evalueringsarbeidet har vist at en digital aktivitetskalender kan være utfordrende for enkelte eldre, men vi ser også at det krever tilvenning og tid før også kommunale tjenester tar i bruk

nye verktøy. I dette arbeidet spesielt er det svært viktig at ansatte og nøkkelpersoner i kommunen fronter og benytter seg av Friskus aktivt. Selv om flere eldre mestrer digital informasjon bra, er det andre som opplever dette som en stor terskel. Dersom vi skal lykkes helt med Friskus for eldre, må vi samtidig jobbe med økt digital kompetanse for den voksne og eldre generasjonen. Dette vil være viktig for å gjøre eldre mennesker i stand til å tilegne seg informasjon og oversikt over aktiviteter eller frivillige oppdrag.

Utfordringer

Kommunal forankring

Det er nødvendig med et klart og tydelig engasjement fra ledelsen for å sikre ressurser, støtte og kontinuitet i arbeidet. Til tross for flere orienteringer i politiske utvalg og presentasjoner i rådmannens ledergruppe og virksomhetsledermøter, ser vi at det er behov for å prioritere og følge opp dette i større grad. I evalueringsarbeidet har vi søkt innsikt i hvorfor disse møtene ikke har oppnådd ønsket grad av forankring. En mulig årsak kan være at informasjonen ikke har blitt tilstrekkelig formidlet og diskutert på alle nivåer i organisasjonen. En annen mulighet er at dette prosjektet forsvinner i mengden av kommunale oppgaver som skal utredes, besvares, utviklet og gjennomføres. Selv om de potensielle gevinstene og synergieffektene i prosjektet ble fremlagt tidlig, var det først da resultatene i praksis begynte å vise seg at dette skapte begeistring.

Kommunikasjon og markedsføring

For å få oppslutning og engasjement for Friskus aktivitetskalender er kommunikasjon og markedsføring en svært viktig. Selv om det ble laget filmer til infoskjermer, plakater til bymøbler og synliggjort via kommunen sosiale medier er dette noe som til fordel kunne vært satset enda mer på. Utover dette ser vi at det hadde vært nyttig og hatt kalenderen synlig på kommunens fremside. Dette ble avtalt at skulle på plass på ny nettside våren 2023.

Digitale barrierer og motstand mot nye arbeidsmåter

I offentlig sektor kan det oppstå digitale barrierer og motstand mot nye arbeidsmåter og innovasjon. Vi oppdaget noe motstand og usikkerhet knyttet til innføring av Friskus og dermed nye arbeidsmåter. For å minske denne motstanden ble mye ressurser tilgjengeliggjort for opplæring og spørsmål. Men her blir også god forankring viktig for å sikre støtte hos ledere. Erfaringen viser at det er viktig å starte med ansatte som er motiverte og som mestrer digitale plattformen godt. Disse blir viktige ambassadører og kan bistå i veiledning.

Digitale ferdigheter varierer, og dette gjenspeilte seg også i frivillige organisasjoner og hos innbyggere. Det var spesielt innvandrere og flykninger som trengte veiledning og støtte. For noen kunne nok den eldre versjonen med fysisk kort være enklere å forstå og bruke. Likevel anser vi at økt digital kompetanse er en viktig del av integrering og arbeidet mot sosiale ulikheter. Ungdomskoordinator har stilt til rådighet og vært svært fleksibel med tanke på

opplæring og veiledning. Utover dette blir kompetanse på kommunens læringscenter viktig, samt tilstedeværelse av veileder fra Stiftelsen kirkens Bymisjon.

Selv om tilbakemeldinger fra frivillige organisasjoner va et ønske om en plattform som samlet alt av lavterskel og frivillige oppdrag ser vi at innholdet ikke kommer av seg selv. En teori er at forventningen om at plattformen skal være godt kjent hos innbyggere og tatt i bruk. Før plattformen kunne lanseres måtte det ligge attraktive tilbud i kalenderen. Det opplevdes kanskje ikke nyttig for frivillige organisasjoner helt i starten før innbyggere hadde blitt kjent med løsningen. Her burde vi muligens være mer tydelig i kommunikasjonen og vist mer hvordan fremdriftsplanen og forventningene var. I tillegg var nok digitale ferdigheter, motstand mot nye arbeidsmåter og tidsklemma viktige faktorer også.

Koronapandemien

Koronapandemien hadde en betydelig innvirkning på prosjektet i perioden 2020-2021.. Lanseringen av Friskus fant sted i februar 2020, samtidig som koronaviruset for alvor rammet Norge. Derfor ble prosjektet i stor grad satt på vent inntil restriksjonene ble lettet. Likevel ble Friskus brukt som et verktøy for å håndtere koronarelaterte utfordringer, blant annet i forbindelse med matinnkjøp og transport. En dedikert gruppe ble etablert, der flere frivillige organisasjoner, ansatte i kommunen og næringsforeningen "Tønsberglivet" var representert. Dette initiativet bidro til å tilby frivillig hjelp til innbyggerne. Tilbakemeldingene var positive i flere tilfeller, men det var også situasjoner der det ikke fungerte optimalt.

Konkurransen og tid

Under medvirkningsrundene ytret frivilligheten et ønske om å samle aktivitetstilbud og frivillige oppdrag og dette med god grunn. Mange større organisasjoner har egne kanaler for å synliggjøre sine aktiviteter og frivillige oppdrag. I tillegg finnes det andre plattformer som er tilgjengelige. Dette gjør det vanskelig for kommunen, innbyggere, barn og unge å få oversikt over hva som faktisk finnes av tilbud. I tillegg er det utfordrende for andre organisasjoner å vite hva andre organisasjoner tilbyr. I løpet av prosjektperioden ble det også avdekket at enkelte organisasjoner hadde en policy som begrenset dem til å bruke andre kanaler enn deres egne. Dette skapte utfordringer i arbeidet med å få oppslutning rundt plattformen og samle alt på ett sted. Et virkemiddel som er testet ut er å stimulere til synliggjøring av aktiviteter gjennom avtale ved utbetaling av tilskuddsmidler fra kommunen. Dette ser ut til å virke positivt til å øke bruk av friskus digitale plattform. En annen barriere som er avdekket er begrensede ressurser i frivillige organisasjoner, spesielt ser vi dette i idrettslag hvor administrasjonen består av frivillige og foreldre. I slike tilfeller var det viktig å bistå i opprettelse av arrangørside og gi dem kunnskap om hvordan bruke plattformen på en effektiv måte. Disse tiltakene hjalp å senke disse barrierene, men videre arbeid kreves for å komme i mål.

Konklusjon

Prosjektet har bidratt til å videreføre Tønsberg kommunes frivillighetspolitikk og styrke samarbeidet mellom kommunen og frivilligheten. Ved å implementere en digital plattform, Friskus, har prosjektet skapt en trygg og effektiv ordning for inkludering og deltakelse av barn og unge i fritidsaktiviteter. Gjennom samarbeid med frivillige organisasjoner og Stiftelsen Kirkens Bymisjon har prosjektet utviklet og tilpasset løsninger for å redusere økonomiske barrierer og sikre like rettigheter for alle.

Det har også styrket det tverrfaglige samarbeidet internt i kommunen, og ulike virksomheter og tjenester bruker nå samme digitale verktøy for inkludering. Samhandlingen internt i kommunen har blitt forbedret, og Friskus-plattformen har blitt tatt i bruk av ansatte i ulike tjenesteområder. Medvirkning og involvering i tiltaksutviklingen, oppfølging og evaluering har vært sentrale elementer i å fremme samarbeidet. Utover dette har også teams vært benyttet mellom prosjektgruppa og kommunale tjenester. Prosjektet har resultert i en nyttig og vellykket løsning som gir flere barn muligheten til å delta i fritidsaktiviteter og styrker samarbeidet mellom frivilligheten og kommunen.

Evalueringsprosessen har også gitt oss svar på utfordringer i prosjektperioden, samt viktige innsatsområde som burde vært prioritert i større grad og som anses som suksesskriterier. Kommunal forankring som bidrar til eierskap og aktiv videreformidling hos ledere anses som svært viktig og som kunne bidratt til en bedre implementeringsprosess. Utover dette er en påkopledd kommunikasjonsavdeling viktig for å sikre god informasjonsdeling, veiledningsmateriale og markedsføring.

Dette prosjektet kjennetegnes som et "bottom-up"-initiativ, der deltakelse og innovasjon har oppstått nedenfra i organisasjonen og har involvert samspill med målgruppen og frivillige. Denne tilnærmingen har vist seg å ha både positive og negative sider. På den ene siden har den mobilisert et engasjert og motivert team av ressurser som er ivrige etter å finne nye løsninger. På den andre siden har det vært utfordrende å oppnå overordnet forankring i kommunen.

Prosjektet har vært preget av en praktisk arbeidsmetode som har fremmet direkte og hyppig kontakt med brukere, kommunale tjenester og organisasjoner. Denne tilnærmingen har skapt en tett tilknytning til alle involverte aktører og muliggjort innsamling av verdifulle tilbakemeldinger og utfordringer. Dette har skapt rom for kontinuerlig forbedring og utvikling gjennom hele prosessen.

Friskus aktivitetskalender har flere funksjoner, inkludert en kalender for lavterskelaktiviteter, frivillige oppdrag og fritidskonto. En erkjennelse som oppsto i evalueringsprosessen var at prosjektet ikke ville vært like vellykket uten opprettelsen av fritidskontomodulen. Tilbakemeldinger fra både målgruppen og frivillige organisasjoner viste at det var mer utfordrende enn forventet å opprettholde aktivitet og bruk av selve aktivitetskalenderen alene. Etter lanseringen av fritidskontoen opplevde vi imidlertid positive ringvirkninger, og kalenderen ble flittigere brukt. Det faktum at Tønsberg bibliotek valgte å legge alle arrangementer på Friskus bidro betydelig til dette positive resultatet.

Veien videre

Prosjektet har vært vellykket sett opp mot målsetningene og evalueringsspørsmålene. Evalueringen har også adressert utfordringer i prosjektet. Delprosjekt C har oppnådd målet om å styrke samarbeidet mellom kommunen og frivilligheten, samt skape bedre vilkår for inkludering av barn og unge i fritidsaktiviteter. Basert på de positive resultatene og tilbakemeldingene vil prosjektet nå bli videreutviklet og implementert i kommunes plandokumenter. I Tønsberg kommune vil den digitale plattformen Friskus og tilhørende verktøy som fritidskonto og aktivitetskalender fortsette å bli benyttet av kommunen og frivillige organisasjoner. Dette initiativet sikrer at innbyggere og lokalsamfunnet kan dra nytte av en felles plattform for å oppdage og delta i ulike aktiviteter og frivillige oppdrag. Ved å opprettholde bruken av Friskus legger kommunen til rette for en enkel og effektiv tilgang til informasjon om fritidsaktiviteter, muligheter for frivillig engasjement og økonomiske støtteordninger. Dette styrker samarbeidet mellom kommunen og frivillige organisasjoner, og bidrar til å skape et mangfoldig, engasjerende og inkluderende lokalsamfunn i Tønsberg.

Ved å innlemme disse løsningene i kommunens rutiner og praksis vil det sikre en god samhandling, informasjonsdeling og koordinering mellom tjenestene som er på å bryte ned siloer.

I løpet av våren 2023 har vi mottatt tilbakemeldinger om at flere familier sliter med å finansiere barnas deltakelse på sommerskoler og cuper. Som et resultat av økte midler på fritidskontoen gjennom bidrag fra kommunen og eksterne tilskudd, har vi utvidet mulighetene for å dekke disse kostnadene. Vi har lagt merke til en økende etterspørsel og interesse for å dekke både utstyr og deltakelse på sommerskoler og cuper i fremtiden.

Dermed anses det som nyttig å arrangere et nytt dialogmøte for å drøfte utfordringsbildet hva gjelder økonomiske barrierer for deltakelse i fritidsaktiviteter, ansvarsfordeling og muligheter knyttet til involvering av ulike aktører. Dette inkluderer frivillige organisasjoner, kommunale tjenester, administrative ledere, politikere, privat næringsliv samt barn og unge. Ved å legge til rette for en bred dialog kan vi samle ulike perspektiver og komme fram til løsninger som skaper en mer inkluderende og støttende plattform for deltakelse i fritidsaktiviteter i vårt samfunn. Sammen kan vi jobbe mot å sikre at ingen barn eller unge

blir hindret i å delta på grunn av økonomiske eller andre hindringer, og at alle får muligheten til å utfolde seg og nyte godt av slike aktiviteter.

Referanser

Anders Bakken, L. R. (2016). *Sosiale forskjeller i unges liv. Hva sier Ungdata-undersøkelsene?* NOVA.

Barne, ungdoms og familiedirektoratet. (2017). *Oppvekstrapporten 2017, økte forskjeller- gjør det noe?* Barne, ungdoms og familiedirektoratet. Hentet fra https://www.ungdata.no/wp-content/uploads/reports/Vestfold%20og%20Telemark_Tonsberg_2017_Ungdomsskolen_Kommune.pdf

Folkehelseinstituttet. (2018). *Barn og unges psykiske helse- Forebyggende og helsefremmende folkehelseiltak. En kunnskapsoversikt.* Hentet fra https://www.fhi.no/globalassets/dokumenterfiler/rapporter/2018/barn_og_unges_psykiske_helse_forebyggende.pdf

Frivillighet Norge. (2022). *Økt deltakelse i frivillige organisasjoner- en nasjonal rapport om rekruttering.* Frivillighet Norge . Hentet fra https://s3.eu-west-1.amazonaws.com/frivillighet-norge/Rapport-Rekruttering_V8.pdf?focal=none&mtime=20220810131854

Hanstad, D. V. (2020). *Økonomi som barriere for idrettsdeltakelse –kostnader og kostnadsdrivere i barne- og ungdomsidretten.* Oslo Economics/ Kulturdepartementet. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/4c2ad9aaac4d4af6808663fca0bff79b/okonomi-som-barriere---kostnader-og-kostnadsdrivere-i-barne--og-ungdomsidretten.pdf>

Helsedirektoratet. (2021). *Sektorrapport om folkehelse 2021.* Hentet fra <https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/sektorrapport-om-folkehelse>

Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2019). *Én digital offentlig sektor-en digitaliseringsstrategi for offentlig sektor 2019-2025.* Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

NOVA. (2017). *Ungdomsskoleelever i Tønsberg. Hva driver ungdommen med? Hvordan har de det?* NOVA. Hentet fra https://www.ungdata.no/wp-content/uploads/reports/Vestfold%20og%20Telemark_Tonsberg_2017_Ungdomsskolen_Kommune.pdf

NOVA. (2017). *Ungdomsskoleelver i Re kommune, hva driver ungdommene med? Hvordan har de det?* Nova. Hentet fra https://www.ungdata.no/wp-content/uploads/reports/Vestfold%20og%20Telemark_Re_2017_Ungdomsskolen_Kommune.pdf

NOVA. (2018). *Ungdata junior Re kommune.* NOVA. Hentet fra https://www.ungdata.no/wp-content/uploads/reports/Vestfold%20og%20Telemark_Re_2018_Barneskolen_Kommune.pdf

NOVA. (2018). *Ungdata junior Tønsberg kommune .* NOVA.

Pamela D Pilkington, T. D. (2012). Volunteering and subjective well-being in midlife and older adults: the role of supportive social networks. *The Journals of Gerontology, Series B; Psychological Sciences and Social Sciences.* Hentet fra https://watermark.silverchair.com/gbr154.pdf?token=AQECAHi208BE49Ooan9kkhW_Ercy7D

m3ZL_9Cf3qfKAc485ysgAAAt8wggLbBgkqhkiG9w0BBwagggLMMIICyAIBADCCAsEGCSqGSIb3D
QEHATAeBgIghkgBZQMEAS4wEQQMpokLzXM4MzjHmRxTAgEQgIICknc_w7dRsMepz8ZyyoY03
2LqPQ9-2I9bvajaa2G6tJt7-Elf

Putnam, R. D. (2000). Bowling alone: The collapse and revival of American community. *American Psychological Association*.

Redd Barna . (2021). *Fritid for alle- uten fordommer*. Redd Barna.

Stenseng, F., Forest, J., & Curran, T. (2015). Positive Emotions in Recreational Sport Activities. *Journal of Happiness Studies*.

Thompson, K. M., Blair, A. M., Sallis, S. N., Powell, J. F., Bull, K. E., Bauman, F. C., & E, A. (2012). Sport and exercise as contributors to the health of nations. *The Lancet*.

Tønsberg kommune, mestring og helse. (2022). *Fagplan Aktiv aldring og fremtidens eldreomsorg 2022-2024*. Tønsberg kommune. Hentet fra
https://www.tonsberg.kommune.no/_f/p1/i8dd4fab2-13df-47ca-a49c-3b04b1a098b9/fagplan-aktiv-aldring-og-fremtidens-eldreomsorg-2022-2024.pdf